(Zjutranje izdanje.)

142 številka. V Trstu, v torek dne 27. novembra 1894. Tečaj XIX.

„EDINOST“
izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob **torkih, četrtkih** in **sobotah.** Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — **Obojno izdanje stane:**
za en mesec . f. —.80, izven Avstrije f. 1.40
za tri mesce . „ 2.60 „ „ „ 4.—
za pol leta . . „ 5.— „ „ „ 8.—
za vse leto . . „ 10.— „ „ „ 16.—
Na naročbe brez priložene naročnine se ne jemlje ozir.
Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka *v Trstu* po **2** nč., *v Gorici* po **3** nč. Sobotno večerno izdanje *v Trstu* **3** nč., *v Gorici* **4** nč.

EDINOST

Oglasi se računé po tarifu v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osmrtnice in javnezahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu: ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnine, reklamacije in oglase sprejema *upravništvo* ulica Molino piccolo hšt. 3, II. nadst. Odprte reklamacije so proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinosti je moč!“.

Še jedenkrat shod zaupnih mož.

Dne 29. t. m. vršil se bode v Ljubljani shod zaupnih mož. In lehko rečemo, da se morda še noben slovenski shod ni vršil v tako kritičnih in velevažnih trenotkih, kakor se bode vršil ta shod. Pred durmi smo velevažnim dogodkom, oči vse države obrnene so danes na Dunaj, kjer bode parlamentu našemu, hočeš nočeš, storiti prvi večji korak na poti do rešitve socijalnega vprašanja, ko se mu bode izjaviti, ali imajo prav ali ne oni, ki zahtevajo, da vsakdo, kateri na katerikoli način doprinaša žrtve za državo, imej tudi politiška prava, v prvi vrsti pravo izbirati si zastopnike, ki se bodo potezali gori v parlamentu za njega interese. Častiti čitatelj je gotovo že uganil, da nam je na mislih preosnova dosedanjega volilnega reda.

Trenotki, ko se preosnavlja volilni red, so gotovo neprecenljive važnosti, kajti od takih trenotkov je zavisen razvoj političkega življenja za bodoča desetletja. Zlasti pa na naših slovenskih poslancih sloni sedaj vsa teža velikanske odgovornosti. V prvi vrsti bi bilo naglašati, da ni navads, da bi se splošni državni volilni red preminjal vsako leto, — niti vsako desetletje ne; ako torej grešimo v takem trenotku, trpeti nam bode na tem grehu morda več desetletij. Druga okolnost sila velike važnosti bi bila ta, da so vsi dosedanji volilni redi plod strankarske volilne geometrije, torej krivični zlasti za nas Slovane, ker so prikrojeni tako, da širom naše države neslovanske manjšine tlačijo slovanske večine. Posledica tem volilnim redom je ta, da Slovani nimamo onega vpliva na našo notranjo politiko, ki bi bil le približno v razmerju z našim številom; na našo vnanjo evropsko politiko pa nimamo prav nobenega upliva in **smo v tem pogledu daleč daleč celó za peščico naših Italijanov.** Našim poslancem je toraj dolžnost, da zastavijo ves svoj vpliv, svoj ugled, svojo bistroumnost in **svoje glasove v to**, da ne dobimo zopet kake krparije, po kateri bi nas glava bolela bodoča desetletja. A pri tem ne smejo pozabiti tretje ne le važne, ampak odločilne okolnosti, **da namreč pri sedanjem položaju in pri sedanjih zvezah v poslanski zbornici lahko store mnogo dobrega, ali pa vsaj preprečijo mnogo zla.**

Po takem mora biti jasno vsakomur, kolika odgovornost sloni sedaj na naših poslancih, ko je kolikor toliko tudi od njih zavisno, kakova bode sestava našega parlamenta, odnosno, kakova bode smér naše notranje politike v bodočnosti.

Ali nismo imeli torej prav, ko smo rekli, da se bode shod zaupnih mož vršil ob važ i in usodni uri? Tudi če ne bi bilo drugih potreb in ozirov, morali bi bili že ti tehtni pomisleki prisiliti politično društvo „Edinost“, da se po svojih odposlancih udeleži omenjenega shoda. A mi smo namerovali še enkrat naglasiti vse one okolnosti, iz katerih je jasno razvidna potreba in umestnost takega shoda. Ker pa se je v zadnjih „Novicah“ oglasil znani slovenski rodoljub in prvak, da še enkrat, a gotovo prepričevalnejše, nego bi to mogli storiti mi, navede vse ono, kar govori za to, da se baš v sedanjem trenotku snidejo slovenski rodoljubje v resno posvetovanje, rešeni smo tega truda in nam ne preostaja druzega, nego da tikom pred shodom navedemo važnejše odstavke iz članka v „Novicah“.

Omeniváj, kako so naši zastopniki grešili leta 1867. ko se je sklepal duvalizem, pišejo „Novice“: „Ravno tako se sedaj lahko sklene kaka volilna reforma, katera bode če pozne rodove hudo tlačila. Poslanci jo v tacem požaji kaj lahko zagazijo, kajti pritiska se na nje od vse stranij. Zatorej je pa potrebno, da jim zaupniki naroda dajo nekak navod. Take zaupne shode sklicujejo povsod ob tacih časih in pravi narodni zastopniki jih morajo sami želeti, da spoznajo pravo voljo naroda.

Zaradi tega pa tukaj sklepi nobenega prejšnjega shoda ne morejo tega nadomestiti, ker so se sklenili pri drugačnih razmerah. Shod slovenskih poslancev v Ljubljani dne 2. oktobra 1890. se je vršil pod vplivom dunajskih punktacij in so nekateri njegovi sklepi po tedanjem položaji prikrojeni. Vsak politično zaveden človek pa ve, da je sedaj položaj vse drugačen. „Katoliški shod“ je pa v narodnem oziru bil že tako nekoliko pomanjkljiv, kar je nekoč „Slovenec“ priznal, pa to opravičujoč, ker shod je bil v prvi vrsti katoliški, v nasprotji k nekdanjim taborom, ki so bili v prvi vrsti narodni. V današnjem času je pa nam potrebno tudi **popolnoma jasnega narodnega programa.** Potrebno je pa zlasti, da se sporazumemo v nekaterih podrobnostih, kajti Nemci se morajo nam smejati, ako v nekaterih vprašanjih vsak na drugo stran vleče in marsikdaj ta ali oni tej ali oni stvari le zaradi tega nasprotuje, ker prihaja od nasprotne stranke. S takim postopanjem se deluje le za nemštvo v deželi in naši potomci bodo še ostro obsojali tako postopanje.

Volilna reforma je na dnevnem redu. Sedaj ne gre za to, kakšno vlogo bi rad ta ali oni poslanec igral, temveč gre se za to, če hočemo dopustiti, da se volilni red zopet tako spremeni, da bodemo avstrijski Slovani obsojeni v manjšino ali pa jim hočemo pripomoči do veljave. **Odločitev imajo popolnoma v rokah poslanci v Hohenwartovem klubu.** Od njih glasov je odvisen obstanek koalicije. Če slovenski poslanci izstopijo iz koalicije, pa je vsaka volilna reforma v škodo Slovanom nemogoča. Sedanja koalicija se razdere in povrniti se mora zopet grof Taaffe s svojim volilnim načrtom, kateri bi brez dvombe Slovanom pripomogel do večine, če tudi bi prišli v zbor posanci bolj demokratičnega mišljenja. **Vso odgovornost za slabo volilno reformo bode pa padala na slovenske poslance v Hohenwartovem klubu,** ako se udajo levičarjem, in po pravici se bojimo, da se **udajo.** Nanje močno vplivajo češki veleposestniki, kateri so pa po svojih gospodarskih koristih najtesneje zvezani z nemškimi liberalci. V takem času je neobhodno, da se poslancem dá kako navodilo. Treba je jasnosti. Najškodljivejše je tisto omahovanje in cincanje, na jedni strani obsojanje koalicije, na drugi strani pa njeno zagovarjanje zaradi nekaterih oseb. V tacih vprašanjih je treba presojati le stvar samo brez ozira na osebe, kajti tudi najboljši ljudje se včasih motijo.

Naglasivši potem potrebo, da pridemo enkrat na jasno tudi glede narodno-gospodarskega programa, nadaljuje članka:

„Zato je pa obžalovati, da se nekateri poslanci nečejo udeležiti tega shoda. Vriva se nam misel, kakor bi se ga nekoliko bali. So nekateri mej njimi, katerim je koalicija več, nego narodne koristi, kar kaže to, da ostajajo v njej, da si nimajo do danes najmanjše stvari pokazati, da bi jo bili dosegli v znamenji koalicije. Čutijo namreč, da bi bilo težko opravičevati svoje postopanje pred zaupniki, kateri bi se najbrž ne dali zbegati s kakim strašenjem s socijalno demokracijo. **Morali bi na dan z uzroki, zaradi katerih se drže liberalcev,** in tega se pa menda boje, zato pa iščejo uzrokov, da ne pridejo na shod“.

Zaključuje pa tako-le:

„Nekaj pa nas veseli. Sobotni „Slovenec“ je, pisoč proti shodu, posegel nazaj na shod slovenskih poslancev v Ljubljani dne 2. oktobra 1890. leta in nekako priznal sklepe tega shoda. Mi smo v bistvenem vedno zagovarjali te shode. Naravnost smo pisali, da se s sklepi katoliškega shoda le zaradi tega ne strinjamo, **ker je zatajil nekatere sklepe tega shoda poslancev,** kakor n. pr. slovensko vseučilišče, katerega bi po našem mnenji ne smel zatajiti noben shod, ki se vsoja v narodnem oziru dajati kak program Slovencem. Nobeno nemško katoliško vseučilišče slovenskega zameniti ne more. S tem, da je glasilo naše konservativne stranke poseglo po tedanjem shodu, je dokazano, da smo prav imeli, kar smo tedaj pisali. Mi le želimo, da sklepi omenjenega shoda v obče ostanejo vedno program vseh Slovencev, seveda kolikor je to pri premenjenih razmerah mogoče. Shoda zupnih mož pa ta shod ne more nadomeščati, ker se ni vršil o času koalicije in torej njega sklepi o tej stvari ne dajo nobenega navodila. Volina reforma tudi tedaj ni bila tako v teku, da bi se bilo razgovarjalo o njej. Shod zaupnih mož pa nima namena razdirati tega, kar je shod poslancev v Ljubljani storil, temveč le dalje zidati in popolnjevati. Zato mu pa mi želimo najboljšega vspeha, **pa tudi da bi zbližal vse prave slovenske domoljube in pojasnil zamotani politični položaj“.**

Politiške vesti.

Državni zbor. (Poslanska zbornica). V seji dne 24. t. m. je vsprejela poslanska zbornica v III. čitanju zakon o razprodajah. Potem so nadaljevali razpravo o zakonu proti pijančevanju. Ob tej priliki je naglašal minister za notranje stvari, da ta zakon sam ne zadošča v izdatno pobijanje pijančevanja, ampak v ta namen se morajo združiti Cerkev, šola, novinstvo in društva. Število koncesij za prodavanja pijač mora biti v pravem razmerju s številom prebivalstva. Predloženi zakon ima dvojno načelo: prvič, da pivnice morajo biti zaprte med službo božjo in drugič, da ima deželno zakonodavstvo pravico določevati o tem, kedaj se morajo zapirati ob drugih urah. Minister priporoča ta zakonski načrt, ker ima poleg pomanjkljivosti tudi mnogo blagonosnih določil. Posl. **Šuklje** se je izrekel proti temu, da bi se načrt vrnil odseku, na kar je zbornica res prešla v podrobno razpravo.

Različne vesti.

Zanimivosti iz zadnje izredne skupščine odvetniške zbornice tržaške. G. predsednik se je pomotil tudi tedaj, ko je rekel, da se je pri deželnem sodišču tržaškem dne 14. t. m. prvikrat proglasila razsodba v slovenskem jeziku, kajti, kolikor je nam znano, proglaša jeden svétnikov razsodbe v slovenskem jeziku —, odkar je v Trstu. To pa seveda le v takih slučajih, ko je obtožence slovenske narodnosti. Pri tem pa moramo naglašati, da dotični svétnik ni bil nikdar pokaran zaradi takega postopanja, to pa menda zato ne, ker je tako postopaje utemeljeno v — **zakonih.**

PODLISTEK.

Ribičeva Jelica.

Vsakdanji prizori izza malomestja; — spisal Fr. Kosec.

(Dalje.)

„Vi ste prav ostuden rejalist, strijček!“ — vzkliknila je Jelica; nu, časih bi se Golobovi trditvi ne čudila ni malo. Časih! — Nocoj pa si je hotela napraviti nekak idejalen sij okoli glave, zato jo pristavila: „Denar, — fej, grda beseda! Za denar se dobi dandanes že vse: čast, veljava, moč . . .“

„— in tudi ljubezen!“ — pristavil je hudomušni Golob.

„— samo ljubezen ne!“ — je vskipela patetiško. „In kaj je svet brez ljubezni!?“ — je vzdihnila nato sentimentalno ter vprašajoče iskala Brgantovih očij. Ta pa se je lokavo smehljal in nemo vrtil čašo rdečega vinca mej svojimi prsti.

„Dà, tudi slavni Anakreon poje nekje „χαλεπὸν τὸ μὴ φιλῆσαι“, a on pristavlja, da zlató omami vsako devico in bogastvo pridobi ljubezen vsake ženske! — Pa ti si me motila, Jelica! Hotel sem samo reči, da treba gospodu inženerju bogate neveste, ki pa ga bo — sedaj poslušaj! — tudi ljubila.“

„To pa je težko!“ — odgovorila je Jelica.

„Ne tako težko, kakor morda misliš, draga moja! — Žensko srce je mehko kot testo, da se premeni v njem časih celó sovraštvo v strastno ljubezen. — Ej, ne ugovarjaj mi! Vem kaj hočeš reči. Jaz pa pravim: sramota na moža, ki si ne more ali ne zna ohraniti ljubezni soprogine!“

Več, v poznejši dobi more človek že trezneje soditi o ljubezni. — Prva, idejalna, platonska ljubezen je le nekak fantom, — sanje, fata-morgana; dozorela, istinita naravna ljubav je mogoča le v poznejši, možki dobi, ko se človek otrese tistega sanjarenja, tiste pretiranosti v čuvstvovanji, tiste smešne sentimentalnosti, tistega „petošolskega“, mokrega idejalizma . . .“

„Saj sem ti že rekla, strijček, da si grd rejalist brez srca!“

„Li umeješ sploh besedo, rejalist!? — Pusti toraj to zlorabljevano frazo vsaj ti v miru! — Vedi pa, da je vsak pametnik rejalist, tudi jaz se prištevam k rejalistom ter ubogam svoje srce — ker je že vedno štuliš v pogovor — le takrat, kadar prikima še razum. In to je jedino pravo v devetnajstem stoletji! Hladni, računjajoči in razsojajoči razum, ki ne pozna poetiške pretiranosti, ampak golo stvarnost, je odločilen faktor v mojem dejanji in nehanji, — srcé ima samo posvetovalno pravico!“

„Ti si torej ljubil predvsem — z razumom mojo ranjko tetko!? — Ha, ha! čisto novo!“ — smejala se je gospica hoteča biti duhovita.

„Ej, s taboj je težko govoriti! Svojo ranjko sem ljubil kot ljubijo drugi — s srcem, a snubil sem jo z razumom. Moja ranjka je bila čedna ženska, katere se nisem sramoval pokazati v nobeni družbi, a ona je bila tudi petična ter je donesla v hišo precejšno svoto križakov.“

„Vi ste jo tedaj nekako predvsem zato snubili, ker je — imela?“

„Dà, tudi zato, in ker je imela meni prikladen temperament in ljubezniv značaj, spretnost v gospodinjstvu itd., — ali kratko rečeno: ker mi je bila simpatiška. Simpatija pa mej odrašenci povsem zadostuje. — Mej novoporočencema se taka simpatija kaj hitro vzmnoži do stanja, ko sta drug drugemu potrebna, neobhodna, — razvije se mej njima z dnevi neka sladka srčna udanost; ne poznata tistega zdihovanja in zdvajanja, a njuna udanost je tem pristnejša, naravnejša. In presim te, Jelica, ko zagleda prvo, drugo, tretje dete luč dnevno, tedaj je zavladala mej zakonskima že zdavna neka harmonija, — tiha, blažena rodbinska sreča . . . Ej, pojdi mi s tistim omledno sanjarskim ljubovanjem golobradih mladičev in kratkokrilih goskic!“

„Stojte, gospod Golob! Kam ste vender zašli! In moja nevesta? — Jaz sedim že mej vso vašo razpravo prav kot na trnji,“ — šalil se je inženir vihajoč svoje dolge, svetle brke ter se delal resnim. Jelica je umolknila in srepo zrla v svoje delo.

(Dalje prih.)

Zlasti je gospod predsednik omenjal jeden slučaj, ko se je razglasila razsodba v slovenskem jeziku, dasi je bila obtožnica sestavljena v italijanskem jeziku in se je tudi zagovornik posluževal italijanskega jezika. Ta slučaj dokazuje baje, da bi hoteli promeniti „italijanski značaj“ sodstva.

Spoštovani gospod predsednik! Ta nesrečni „italijanski značaj“ sodstva je fikcija in nič druzega, kojo bi gospôda italijanski odvetniki hoteli vzdržati za vsako ceno v prilog onim in istim namenom, koji imajo svoj dom v dvorani „Minerva“ — in katerih ste se blagohotno spominjali tudi Vi, gospod predsednik! — in pa tudi na korist — gospodov italijanskih odvetnikov samih. „Idealizem“ — o ti tržaški „ideali“! — in proza se družita torej v podporo fikcijam in v skrbi — za-se. In tako menimo, da bi se marsikateri odvetnik ne poganjal toliko za „italijanski značaj“ sodstva, ako ne bi bil odvednik on sam.

Rekli smo že, da je jednakopravnost našega jezika utemeljena v zakonih in zato pri najbolji volji ne moremo pritegniti menenju spoštovanega predsednika, da to namreč kaže na „značaj samovolje“, ako se slovenskemu obtožencu proglasi razsodba v slovenskem jeziku. Kar je zatrjeno v zakonu, to je volja najvišjih činiteljev v državi: zakonodavnega zastopa in onega jasnega mesta, kjer se potrjajo zakoni. Ne moremo razumeti torej, kje bi bila tu samovolja, ko se vendar zakon in samovolja naravnost izključujeta drug druzega.

Spoštovani gospod predsednik se je sicer skliceval na troje, da podpre svoje domnevanje o „samovolji“. V prvo je rekel, da je bila obtožnica sestavljena v italijanskem jeziku. Hm, hm, to se nam ne vidi nikak dokaz, kajti o tem traja pravda — torej ni nikako dognano dejstve — ali je pravo ali ne, da državno pravdništvo toži in plêdira le italijanski. O postopanju državnega pravdništva glede na jezikovno stran imamo torej vsak svoje menenje. Potem pravite, da je tudi zagovornik govoril italijanski. Oprostite, to pa niti podobno ni kakemu dokazu. Kajti kaj more predsednik sodišču za to, da zagovornik ne pozna druzega jezika nego italijanskega, da torej ne odgovarja vsem zahtevam zagovornika slovenskemu obtožencu?! Mar naj zato predsednik ne spolnjuje tega, kar veleva zakon z ozirom na jezikovno stran razprave?! Tu ni druge pomoči, nego da se gospôda italijanski zagovorniki pridno uče slovenskemu jeziku, ako hočejo zagovarjati slovenske obtožence.

Gospod predsednik je naglasil tudi, da so v navedenem slučaju obtoženec in priče razumele italijanski. No, s tem je postavil jako nevarno načelo za Italijane same. Koliko je n. pr. tržaških Lahov, ki razumejo ali nemški, ali francoski, ali morda celó — horribile dictu — slovenski?! Kakove obraze bi delali n. pr. Vi gospod predsednik sami, ako bi nekega lepega dne šinila sodniku muha v glavo, da bi kakemu takemu Lahu proglasil razsodbo v slovenskem jeziku?! Zakaj ne, saj razume obtoženec slovenski?! Vidite, kako daleč Vas lahko pritira tako prisiljeno dokazovanje.

Sicer pa vso dolžno spoštovanje sodišču, tožitelju in branitelju, ali glavna oseba pri kazenski razpravi je pa vendar le obtoženec, kajti gre le za kožo tega poslednjega. Ergo je materini jezik obtožencev odločilen za razpravo. Punctum za danes!

Čudež v dvojezičih napisih. Zadnjič smo omenili, da so v poslopju Piranskega sodišča razobesili dvojezične napise tudi v notranjosti. „Il Piccolo“ od minole nedelje pa trdi, da je sporočil poslanec dr. Rizzi z Dunaja v Piran, da ministru pravosodja, grofu Schönbornu, ničesar ni znano o tem dogodku. Isti list trdi nadaljo, da je izjavil minister Schönborn grofu Fr. Coroniniju, da tudi o tem ne zna ničesar, da bi se bili razobesili dvojezični napisi v notranjem poslopju sodišča v Tržiču na Goriškem. Ako je ta trditev resnična, moramo se vprašati: kakó pa so prišli dotični napisi na lice mesta, mar jih je razobesila kaka slovenska vila?!

Za družbo sv. Cirila in Metoda darovali so pekovski pomočniki, radujoč se slovenske zmage v Piranu: Paolo Ambrož 1 krono, Anton Černiz 1 krono, Fran Tolmar 1 krono in Andrej Brumati, pek. gospodar, tudi 1 krono.

Za podružnico družbe sv. Cirila in Metoda na Greti nabral je gosp. Ivan Treven v gostilni g. F. Kravosa med družbo „radikalcev“ 6 kron 20 stot., tej svoti je dodal g. Josip T. še 1 krono in v kavarni Commercio darovali so še štiri „radikalci“ 80 stot. in 60 st. za v roki ostali vozelj; skupaj 8 kron 60 st.

Mestni svét tržaški. Zadnjič smo omenili, da utegne mestni svet v svoji seji od minole sobote rešiti kake 3 ali 4 točke obširnega dnevnega reda, toda bili smo optimisti: niti toliko se ni zgodilo. Gospôda „patres patriae“ prišli so le do razprave o vodovodu in še te niso končali: ves ostali dnevni red poplavila je uganjka o vodi, katere še ni in tudi je ne bode z lepa. Jedina zanimivost v tej seji bil je obračun slavne „Lega Nazionale“, s katerim dokazuje, kakó „plemenito“ je zapravila one tri tisočake, katere ji je dovolil mestni svet lani decembra meseca v „podporo“. Zajedno prosi slavna „Lega“ zopet denarja iz občinske blagajne in gotovo ga tudi dobi, četudi se je dotična prošnja izročila po predlogu „konservativca“ dr. Morpurga šolskemu odseku v „poučevanje“. Zares zanimivo bi bilo, ako bi se jedenkrat obrnila naša družba sv. Cirila in Metoda na mestni svet, proseč podpore za slovenske družbine šolske zavode. Lepo bi naleteli ti prositelji, čijih družba je pod zaščitom — „ruskih“ svetnikov! Potolažimo se pa, kajti niti „Lega“, niti sedanji mestni svet tržaški nimata „patenta za večnost“.

Med sejo zbralo se je na trgu pred mestno palačo nekoliko Lahov, ki so menda pričakovali v burji boljšega vremena. No, kakor čujemo, bilo pa je malone več policijskih organov, kakor pa onih, ki so se hladili pred mestno kolilo. Nesreče ni bilo nikakoršne.

Tržaški divjaki. Laška kultura odlikuje se s svojimi divjaškimi čini. Svojo zlobnost in nasprotje proti Slovencem pokazujo s tem, da pridno maže slovenske table v Trstu s kravjem blatom! Predminolo nedeljo zamazali so neznani Lahoni napis nad prodajalnico konsumnega društva na Belvederu štv. 3, kmalo potem so isto napravili s tablo Dolenčeve tiskarne; sinoči so zopet prišli na delo ter — navzlic temu, da se je stvar naznanila policiji — zopet zamazali tablo nad prodajalnico jestvin Rojanskega posojilnega in konsumnega društva.

Slavno redarstveno oblast prosimo najuljudneje, da temeljito pouči — sevoda potem, ko jih je zasledila — dotične divjake, da tudi oni morajo spoštovati tujo last, kakor jo moramo spoštovati mi.

Električna razsvetljava v Ljubljani. Člani električne enkête občinskega sveta Ljubljanskega, ki so bili na potovanju, da si ogledajo električne naprave v raznih mestih, vrnili so se te dni v Ljubljano, in prinesli s seboj mnogo zanimivega materijala in važnih izkušenj. Enkêta predloži v kratkem mestnemu svetu svoje konkretne predloge. Občinski svet se bode moral torej odločiti v kratkem, da-li se ima sploh uvesti električna razsvetljava in s kakšno gonilno silo, s parno ali vodno.

Izpred porotnega sodišča. Razprava proti Rikardu Piacentiniju, Karlu Unterkircherju in Leopoldu Singerju, obtoženim goljufije, končala je z obsodbo vseh zatožencev. Obtožbe ne ponavljamo, ker smo itak svojočasno sporočili o dranem sleparstvu, vsled katerega so si prisvojili zatoženci cel vagon sladkorja, katerega so potem razprodali na svoj račun. Zatoženci izgovarjali so se takó, da je ostala glavna krivnja na Unterkircherju, bivšemu dnevničarju pri južni železnici. Porotniki so njim stavljena vprašanja potrdili soglasno, in na temelju tega verdikta obsodilo je sodišče Unterkircherja na 6, Singerja in Piacentinija pa vsakega na 5 let težke ječe. Singer in Unterkircher prideta po prestani kazni pod posebno policijsko nadzorstvo. Vsi trije obsouložili so utok proti obsodbi zaradi „previsoke kazni.“

Samomor. Predsinočnem si je zavdala 32letna Marjeta Pellegrini, žena voznika trgovca Glanzmanna, stanujoča nad Tonellijevem hlevom na trgu Stazione. Ko se je vrnil nje mož domov, našel jo je že umirajočo. Hitel je na zdravniško postajo, zvat pomoči, toda tudi zdravnik ni mogel ženski pomagati več. Vzrok temu samomoru je baje neozdravljiva bolezen, na kateri je trpela žena že več let.

Nezvest poštni uradnik. Na Dunaju so zaprli dné 25. t. m. poštnega uradnika Konrada Katzenbergerja, ki je poneveril 1630 gld., katere si je prisvojil iz poštnih nakaznic.

„Slovanski svet“, 22. št. od 25. t. m. ima naslednjo vsebino: Slovanski separatizem v cvetju! — O staročeški stranki. — Iz državnega zbora. — Poslednji trenotki Gospodarja Aleksandra III. (Ruski tekst s tolmačem). — Pesmi: Gregorčičeva: Vasovalec (z latinico, cirilico in ruskim prevodom). — Pravica šla je, bratje, spat. — Ljubezni gaj. — Hrvatica sinu sjevera. — Выхожу одинъ я на дорогу. (Lermontova, slovenski prevod). — Ljubezni gaj. — Hrvatica sinu sjevera. — Kad me mori . . . — Kalniku gradu. — Српске народне пјесме (женске). — Pravica šla je, bratje, spat. — Хвть, брата ненавидѣть не могу (uska izv.) — Na grobeh. — Zlatna mušica. — Иванъ Андреевичъ Крыловъ — Ruske drobtinice. — Pogled po slovanskem svetu. — Književnost.

Sodnijsko. 20letna dekla Ivana Ipavec iz Črnič, dobila je minolo soboto pred tukajšnjim sodiščem zaradi tatvine trimesečno ječo. Ipavec je namreč služila pri lastnici gostilne „Alla città di Zagabria“ v ulici Farneto hšt. 25, Mariji Bukovič, toda svojo službo je zlorabila, kradeč razno blago in denar. Obtoženka je sicer tajila, toda našli so pri njej različno ukradeno blago in denar, o katerem sama ni znala, kakó je prav za prav prišel v nje žep.

Policijsko. V petek popoludne zaprli so 24letnega težaka Matija O. iz Kala na Goriškem, ker se je vrnil v Trst, da si je bil že izgnan od tu. — Neznan tat ukradel je v Novi ulici kmetu Ivanu Vatovcu iz Postojine jopič vreden 3 gld. — 26letni težak Viktor S. nabral si je v petek v novem pristanišču par kilogramov kave, toda zasačili so ga stražarji, mu odvzeli breme, a tatu spremili so v zapor. Oficijal g. Tix je ukazal zapreti težka Ivana Petic-ja in Ivana Massarija ter krošnjarja Iva Salvagno-ja, kateri so na sumu, da so izvršili veliko tatvino v ulici Carintia, o kateri smo bili sporočili v zjutranjem izdanju od minole soboto med policijskimi vestmi. — 20letnega težaka Antona Šinigoja in njegovega 25letnega tovariša Alojzija Bogiča zaprli so, ker sta na sumu, da sta ukradla na Škorklji v kampanji št. 233 nekaj kuretnine. — Tukajšnji policiji došla je okrožnica od okrajnega sodišča v Krumau na Češkem javljajoča, da je neznan tat ukradel minolega petka na tamošnji pošti 27 akcij angleške banke. Ukradene akcije imajo številke: 18259,14·219. 74.291 — 74.295, 113.205, 41.316, 111.320, 112.341 — 112.345, 49.151 — 49.155, 1.187 in 11.245. S tim bodi opozarjeno občinstvo, da ne kupi teh akcij. — 75letnega dninarja Antona Gregorića iz Buzeta so zaprli, ker je prosjačil milodarov po mestu. — 34 letnega klobučarja Franja A. iz Trsta vzeli so stražarji pod svoje varstvo, ker se je gostil v neki kavarni v ulici Cavana, ne da bi bil imel s čim plačati račun.

Najnovejše vesti.

Opatija 26. Cesaričina-udova nadvojvodinja Štefanija dospela je tu sem včeraj predpoludne na daljše bivanje.

Dunaj 26. Včeraj je bil minister predsednik ogerski dvakrat pri cesarju v avdijenci, da izprosi sankcijo cerkveno-političkim predlogom. Položaj je jako resen in splošno je menenje, da nastopi kriza. Wekerle je odpotoval zvečer v Budimpešto.

Dunaj 25. Zvečer je bil obed pri cesarski dvojici, na kateri je bil povabljen tudi kralj srbski Aleksander.

Dunaj 26. Odsek za volilno preosnovo se snide jutri, da vzame izjavo ministerskega predsednika Windischgrätza.

Budimpešta 26. Fran Košut je prisegel danes kot podanik avstro-ogerski.

Messina 25. V minoli noči je bilo čuti zopet dva sunka. Prebivalstvo je prestrašeno.

Peterburg 25. Carsko rusko glasbeno društvo je začelo nabirati za spomenik umršemu glasbeniku Rubinsteinu. Pogreb se bode vršil na državne stroške,

London 25. Kakor poroča Reuterjev biró, napadli so Japonci Port Arthur dne 20. t. m. V Port-Arthur so udrli Japonci ob 2. uri popoludne, v vzhodne utrdbe pa še le ob 11. uri zvečer. Obsežne utrdbe prisvojili so si naslednjega dne. Izgube Japoncev so velike, one Kitajcev pa baje veliko večje. Pravijo da so Kitajci izgubili več tisoč mož.

„Leipziger illustrirte Zeitung“ piše v svoji 2578 številki z dné 26. novembra 1892. o **Richterjevih strpljivih igrah**: „Večja potreba po omiki današnje generacije pojavlja se osebito v načinu, kakó se izbira igre za otroke, ker nastojajo celó širši slojevi ljudstva, da izberejo v ta namen takih predmetov, ki niso le kratkočasni, ki ne razveseljujejo in zabavljajo samo, ampak ki so tudi poučni. V istem smislu bavi se tvrdka F. Ad. Richter & Co. na Dunaju že dalje nego jedno desetletje z izdelovanjem takozvanih sidro-omaric s kamenčki za gradnjo, ki so, popolnjene od leta do leta, v 35 različnih številkah po 35 nč. do 70 gld. v prometu. Na te omarice, ki so sestavljene po Fröblovem sistemu in ki imajo namesto samovoljnih lesenih čokov jako natančno obdelane kamenčke za gradnjo iz prave kamnene snovi, neminljivo pobarvane z nestrupenimi barvami (rdeče, žolto in modro), kojim so pridodani za težje naloge potrebni načrti in prerezi, opozorila je „Illustr. Ztg.“ že v svoji 2214 številki z dne 5. decembra 1885. Vzgojilna vrednost istih pa je v popolnilnih redih, katere je izumil dr. Richter, po katerih redih se more omarica popolniti sistematično, kakor je starost in duševna nadarjenost otrók, in v dodanih natančnih risarijah v barvanem tisku. — Istotako so Richterjeve tvrdke strpljive igre, koje je smatrati kot razširjenje Fröblovih iger, jako primerne za razvoj zmisla za oblike in se dobivajo, kakor sidro-omarice s kamenčki za gradnjo, po vseh finejših prodajalnicah igrač: *„Glavolom“*, *„Križeva igra,“* *„Uganjka o krogu“*, *„Pythagoras“*, *„Nadlegovalec“*. itd. Te igre sestavljene so iz kamenitih tablic (sedem do deset), iz katerih je možno sestaviti veliko število različnih oblik. K tem pripadajo z veliko tehniško in umetniško spretnostjo sestavljeni zvezki za naloge, od katerih imajo najnovejši tudi naloge za dvostroke igre. Mnogoličnost tu možnih duhovitih kombinacij zares iznenadja“ itd.

Trgovinske brzojavke.

Budimpešta. Pšenica za spomlad 6.70—6·72 Koruza za november 6·45 do 6·50. Oves za spomlad 6·02—6·05. Rž nova 5·30—5·40. Koruza stara 5·45 do 5·50.

Pšenica nova od 78 kil. f. 6·60—6·65, od 79 kil. f. 6·65—6·70, od 80 kil. f. 6·70—6·75, od 81 kil. f. 6·75—6·80, od 82 kil. for. 6·80—6.85.

Ječmen 6·40—8·50; proso 5·90—6·20

Pšenica: Slabe ponudbe, povpraševanje omejeno Prodalo se je 15.000 met. stot.

Vreme: jako lepo.

Praga. Nerafinirani sladkor za november f. 11·95 december f. 12.— jako mlačno, ali bolje.

Praga. Centrifugal novi, postavljen v Trst in s carino vred, odpošiljatev precej f. 29 — — —. Nov. marc f·29.——29.25. Concassé za november-marc 29·75 do —·—. Četverni za november 30·75. V glavah (sodih) za konec novembra 31.

Havre. Kava Santos good average za november 89.75, za marc —.—, mirno.

Hamburg. Santos good average za december 69.50. marc 66·—, mirno.

Dunajska borza 26. novembra 1892

	danes.	včeraj
Državni dolg v papirju	99.85	99·90
„ „ v srebru	99 95	99·90
Avstrijska renta v zlatu	124·25	124.20
„ „ v kronah	97·60	97·60
Kreditne akcije	391 50	389.75
London 10 Lst.	124.60½	124·70
Napoleoni	9·91	9·92½
100 mark	61·12	61.12½
100 italj. lir	46·05	45·95

Otvoritev novega prenočišča in restavracije Al „Moncenisio“

Piazza delle Legna št. I in Via Torente.

Podpisani priporoča slavnemu potovalnemu občinstvu svoje popolnoma novo sezidano in elegantno vrejeno prenočišče se restavracijo po zmerni ceni in pošteni postrežbi.

Se štovanjem

A. Tuzzi.

Richterjeve sidro-omarice za gradnjo hišic

so slej ko prej nedosežene te so najpriljubnejše božično darilo otrokom, ki so čez tri leta stari. Tudi cenejše nego vsako drugo darilo, kajti one trpijo mnogo let in jih je moči celo po daljšem času popolniti in povečati. Pristne

sidro-omarice s kamenčki

reprezentujejo jedino igro, ki je v vseh deželah šola nepristransko pohvalo, in katero vsak, ki jo pozna, iz prepričanja dalje priporoča. Kdor se še ni seznanil s tem sredstvom, da se otrok igraje prijetno zabava, kateri igri skoro ni najti primere, naj si naroči čim hitreje od podpisane firme novo bogato ilustrovani cenik in naj čita v njem natisnjena mnenja, ki so izredno laskava. Pri kupovanji blagovol! naj se izrečno zahtevati: **Richterjeve sidro-omarice s kamenčki za gradnjo hišic** (Richter's Anker-Steinbaukasten) in naj se odločno odkloni vsaka omarica brez tovarnitke znamke **sidra**; kdor te ne stori, dobi lahko posnetek, ki je meni vreden. Zato je vzeti le sloveče prave omarice, ki se dobe za ceno 35, 70, 80 kr. do 5 gld in više in so v zalogi **v vseh finejših trgovinah z igračami.**

Novo! Richterjeve strpljivostne igre; **Jajce Kolumbovo, strelovod, tešitelj v jezi, preganjalec muh ali trm.** Cena igri 35 kr Pristno samo s sidrom!

F. Ad. RICHTER & Cie.,

I. avstro-ogerska c. in kr. priv. tovarna sidro-omaric s kamenčki za grajenje hišic.

Dunaj, I. Nibelungengasse 4. Tovarana: XIII./1 (Hitzing) **Rudolfstad** (Thür.), **Olten, Notterdam, London E.C., New-York**, 17. Warren-St.

Lastnik političnó društvo „Edinost“ — Izdavatelj in odgovorni urednik: **Julij Mikota.** — Tiskarna Doleno v Trstu.